

Практика здійснення інноваційної діяльності вказує, що основою ефективного функціонування інноваційного банківського бізнесу є вирішення проблем оптимізації бізнеспроцесів, гарантування безпеки, віртуалізації, прогнозування та моделювання, стрес тестування, управління системними ризиками.

Вітчизняна банківська система порівняно з європейською є досить розвиненою, але нам все ще є чого переймати в секторі інновацій для банків:

1. Штучний інтелект (ШІ, AI) – це одна з найбільш перспективних технологій у банківській сфері. AI допомагає банкам автоматизувати та підвищити якість процесу обслуговування клієнтів, аналізувати великі набори даних, виявляти шахрайство, підвищити ефективність маркетингу, боротися з відтоком грошей.

2. Інтерфейси прикладного програмування (ІПП, API). Технологія API дозволяє двом програмним системам, додаткам або іншим службам спілкуватися один з одним і обмінюватися даними. Перспективи поширення API полягає у тому, що ця технологія дає змогу банкам збирати та об'єднувати дані клієнтів, щоб отримати уявлення про поведінку споживачів і націлити на правильний ринок відповідні фінансові послуги [3].

Отже, ринок банківських послуг в Україні є надзвичайно динамічним, прогресивним з огляду на той набір інструментів, які пропонуються клієнтам.

Перелік використаних джерел:

1. Демчук Н., Коваль А. Банківські інновації URL: <https://cutt.ly/aNy9XHX>
2. Лойко В.В., Руденко В.С. Впровадження інноваційних продуктів у банках як чинник забезпечення соціальної безпеки URL: <https://cutt.ly/8Ny94Th>
3. Петканич Марія-Вікторія. Світові тенденції банківських інновацій URL: <https://cutt.ly/yNy3Ubu>

УДК 336; 338

Петручок Юрій

студент групи ПФМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,

м. Тернопіль, Україна

Химич Ірина

кандидат економічних наук

доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,

м. Тернопіль, Україна

Yurii Petruchok

Student of the group PFm-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

Iryna Khymych

PhD (Economics)

Associate Professor of Innovation Activity and Services Management

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

ВІЙНА ТА БАНКИ: ЩО ПЕРЕЖИЛИ, ЩО ПЕРЕЖИВАЄМО І ЩО ДОВЕДЕТЬСЯ ПЕРЕЖИТИ?

WAR AND BANKS: WHAT HAVE WE EXPERIENCED, WHAT ARE WE EXPERIENCING AND WHAT WILL WE HAVE TO EXPERIENCE?

24 лютого 2022 року – переломний момент в історії України. Повномасштабне вторгнення російської федерації змінило життя українців на «до» та «після». Настрої

населення різко погіршилися, починає панувати нерозуміння ситуації, і як наслідок паніка. Черги біля банкоматів з 6 години ранку, вже до 09:00 готівка у банкоматах скінчилася. Відділення банків відкриваються з 12:00, деякі взагалі зачинені. Створено обмеження на знаття готівки у касі – 4 000 грн. на одного клієнта. Паніка серед населення набирає обертів.

З першого дня агресії Національний банк України починає діяти максимально професійно. Прийнято низку заходів:

- зафіксовано валютно обмінний курс, встановлено обмеження, які мінімізували валютні спекуляції;

- разом з Міністерством фінансів розроблено механізм купівлі населенням військових облігацій України, з метою покриття витрат від повномасштабного вторгнення росії. На сьогодні загальна сума облігацій перевищує 200 млрд.грн;

- НБУ рефінансує банки та впроваджує тимчасове послаблення ряду нормативів для комерційних банків.

Можна впевнено стверджувати що Банківська система України відреагувала на повномасштабне вторгнення досить впевнено та стійко. Під час війни на плечі НБУ випало складне завдання – не просто зберегти фінансову систему та стабільність національної валюти, їм необхідно було забезпечити функціонування інфраструктури, адаптувати банківську систему для роботи в умовах війни та піти на непопулярні заходи щодо регулювання та обмежень, пов'язаних із валютними операціями[1].

У лічені дні перед вторгненням та у весняно-літній період гіганти українського банкінгу пережили найпотужніші у своїй історії кібератаки. Такі операції коштували агресору мільйонів доларів і готувалися заздалегідь. Об'єктами атак у банківському секторі стали додатки банків Приват24, Ощад 24/7, Monobank. За словами співзасновника Monobank Олега Гороховського, 16.09.2022 року було завдано найпотужнішу DDoS-атаку на мобільний банк, 10.10.2022 було подано до 6 млн. запитів на вхід у мобільний додаток – це в 35 разів більше штатних показників [2].

Попри всю складність ситуації, українські банки починають всіма способами підтримувати своїх клієнтів. Починається гонитва за кращими умовами для вкладників. Перші місяці після вторгнення Monobank знижує відсоток за користування кредитними коштами удвічі. ПриватБанк своєю чергою впроваджує кредитні канікули за усіма своїми картками і встановлює комісію на рівні – 0%. Клієнти відчують підтримку і хаос щодо нерозуміння долі своїх вкладів зникає, ситуація стабілізується.

Сьогодні українські банки впевнено тримають курс на діджиталізацію. Цей процес бере свій початок ще з 2014-2016 років після реформування банківського сектору і продовжується оголошеним НБУ у 2020 років розвитком «cashless есоному» - безготівкової економіки[3]. ВРУ ухвалено рішення про можливість верифікації клієнтів через систему BankID. Застосування даної системи дало змогу полегшити верифікацію клієнтів у Дії, і як наслідок можливість отримання допомоги у період війни за програмою ЄПідтримка.

Наразі до системи BankID приєднано 40 банків, понад 99.9% громадян які є власниками рахунків в українських банках можуть користуватися даною Системою. Щомісячна кількість ідентифікацій у системі вже перевищує довоєнний рівень. Так, у першому та у другому місяці цього кварталу відбулося близько 3 млн успішних ідентифікацій (у 2021 році – в середньому 2,5 млн. успішних ідентифікацій щомісяця). Загальна кількість успішних запитів через Систему BankID НБУ за III квартал 2022 року склала 8,4 млн. запитів, що на 29% більше, ніж у II кварталі цього року, що відображено на рис. 1.

Кількість успішних ідентифікацій за II та III квартал 2022р., млн шт.

Рис. 1. Кількість успішних ідентифікацій через систему BankID [4]

Проблему відсутності готівки також вирішено. Людям надали можливість знімати готівку на касах торговельних підприємств. У більшості магазинів та супермаркетів ця функція успішно працює.

Сьогодні спостерігаємо, що банки України рекордно втратили прибуток (23.9 млрд.грн). Сукупна цифра у 5 разів менша показника 2021 року. У червні 2022 р. Мегабанк визнано неплатоспроможним, така є доля чекала Банк Січ у серпні.

Значною мірою зменшується кредитування банками населення. За інформацією НБУ обсяг гривневих кредитів, наданих банками корпоративному сектору у вересні скоротився на 1,3%, як у гривні – на 0,9% за місяць, так і в іноземній валюті (у доларовому еквіваленті) – на 2,3%. Також продовжує скорочуватися кредитування сектору домашніх господарств – на 1,6% за місяць, у тому числі у гривні – на 1,6% та в іноземній валюті – на 0,8%[5].

За інформацією Міністерства фінансів України, з початку введення воєнного стану на території України укладено 14 583 кредитні договори на суму майже 60 млрд. грн. Найбільшу частку становлять кредити на антивоєнні цілі (25,39 млрд. грн.), кредитування сільськогосподарських виробників (23,65 млрд. грн.). Менші частки становлять кредити на рефінансування раніше укладених договорів, антикризові кредити та інвестиційні цілі.

У наступні 12 місяців банки очікують незначного зростання обсягу корпоративного портфеля, подальшого скорочення кредитів домогосподарств. Очікується погіршення якості позик та зростання обсягів фондування. Також незважаючи на помірне поліпшення показників, банки вважають що якість кредитного портфеля погіршиться. Прогнозуються стійкіші припливи коштів з боку населення, ніж бізнесу.

Для забезпечення подальшої стабільності банківської системи необхідно популяризувати безготівкові розрахунки, посилювати систему електронних платежів, сприяти діджиталізації.

Перелік використаних джерел:

1. Телеграм-канал Олега Гороховського. URL: <https://t.me> > OGoMono
2. Стаття FORBES.UA. URL: <https://forbes.ua/news/monobank-zaznav-potuzhnoi-ddos-ataki-gorokhovskiy-16092022-8417>
3. Пігулка для економіки: як cashless впливає на фінансове здоров'я України. epravda.com.ua. 2020. URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/interkassa/2020/11/4/666073/>
4. ПРОСТІР – Національна платіжна система України. URL: www.prostir.gov.ua
5. Вікторія Хаджирадєва, Кореспондент.нет. URL: <https://ua.korrespondent.net/articles/4528259-prybutok-ukrainskykh-bankiv-rekordno-vprav>